

Swot analiza Savezne Države Baden – Württemberg

Swot analysis of the Federal Country Baden– Württemberg

¹Marko Šarić, ²Bojan Rosi, ³Donat Math

^{1,2}Fakultet za Logistiku, Univerzitet u Mariboru, Slovenija

³Filozofski Fakultet, Sveučilišta u Zagrebu

e-mail: ¹Marko1saric@net.hr, ³Math.Donat@gmail.com

Sažetak: *Cilj ovoga rada je napraviti SWOT analizu njemačke Savezne Države Baden-Württemberg. Baden- Württemberg je u političkom, socijalnom, ekonomskom i tehnološkom smislu jedna od tri najrazvijenije savezne njemačke države. Baden-Württemberg je savezna pokrajina u jugozapadnom dijelu Njemačke. Glavni grad ove pokrajine je Stuttgart. Osim vrlo snažne uloge koju ima u Saveznoj Republici Njemačkoj, svakako ima i slabosti i prijetnji s kojima se suočava. U radu će biti prikazane snage i prilike te slabosti i prijetnje s kojima je suočen Baden-Württemberg.*

Ključne riječi: *SWOT, Savezna Republika Njemačka, Baden-Württemberg.*

ABSTRACT: *The aim of this review paper is to make a SWOT analysis of the German federal state of Baden-Württemberg. Baden-Württemberg is one of the three most developed German allies in political, social, economic and technological terms. Baden-Württemberg is a federal state in the southwestern part of Germany. The capital of this province is Stuttgart. In addition to the very strong role it plays in FR Germany, it certainly has weaknesses and threats it faces. The paper will present the strengths and opportunities and the weaknesses and threats faced by Baden-Württemberg.*

Key words: *SWOT, FR Germany, Baden-Württemberg*

1. UVOD

Savezna Republika Njemačka (njem. Bundesrepublik Deutschland) je po svome političkome i administrativnom uređenju demokratska ustavna parlamentarna savezna država, koja se sastoji od 16 saveznih zemalja (njem. Bundesländer). Decentraliziranost zemlje, određena samostalnost svake savezne zemlje u donošenju odluka vezanih uz školstvo, kulturu, regionalnu upravu čine Njemačku specifičnom. Njemačka je jedna od najrazvijenijih država svijeta i s više od 83 000 000 mil.stanovnika najmnogoljudnija članica Europske unije (<https://www.keepeek.com//Digital-Asset-Management/oecd/economics/oecd-economic-surveys-germany> 15.01.2020). Njemački višak tekućega računa platne bilance, koji je pokazatelj protoka roba, usluga i ulaganja, u 2018. godini je dosegao 294 milijarde dolara i time je treću godinu zaredom bio najveći u svijetu, prema podacima njemačkoga Instituta za ekonomska istraživanja – IFO Institut (https://www.ifo.de/en/publications?search_api_fulltext=&sort_by=maxdate_agr&f%5B0%5D=inhaltstyp%3Averoeffentlichung, 15.01.2020).

Četri strateška elementa čine vrlo karakterističnim njemačko gospodarstvo i to (Lever, 2018:41):

1. njemačko gospodarstvo zasniva se na proizvodnji, njemački proizvodi su takvi da ih kupci širom svijeta žele kupovati; oni ih kupuju zbog kvalitete, pouzdanosti i tehnoloških inovacija, a ne samo zbog cijene.
2. Savezna Republika Njemačka je posebno uspješna u izvozu, uključujući i izvoz u zemlje čija moć raste (Kina, Indija, Rusija, Brazil).
3. njemačke javne financije dobro su uređene, trgovinski višak vrlo visok, a deficit i razina duga niski.
4. njemački gospodarski uspjeh prati visoka razina društvene solidarnosti i sigurnosti.

U tom smislu važno je sagledati i njemački (kontinentalni) model korporativnoga upravljanja koji za razliku od anglosaksonskoga daje veliki utjecaj zaposlenika na poslovanje u trgovačkom društvu. Osnovne institucije zaposlenika njemačkih korporacija su kodeterminacija, jaki sindikati i stabilnost posla. Zakonski okvir kodeterminacije propisuje nužnu reprezentaciju zaposlenika u nadzornom odboru (Šarić, Rosi, 2019:151).

Njemački gospodarski model nazivaju i „socijalno-tržišno gospodarstvo“, a među njemačkim intelektualcima u vrlo čestoj uporabi je tzv. ordoliberalizam. Glavna načela njemačkoga „socijalno-tržišnoga gospodarstva“ su (Lever, 2018:42-43):

1. gospodarsku aktivnost vode takozvani socijalni partneri, ljudi koji su vlasnici poduzeća i oni koji u njima rade (suodlučivanje), Vlada se ne upliće u njihove odluke.
2. neovisno tijelo- Savezni ured za kartele osigurava da se gospodarska aktivnost odigrava u optimalnim uvjetima tržišnoga natjecanja.
3. Nezavisna središnja banka, sada Europska središnja banka održava nisku inflaciju i monetarnu stabilnost.
4. Savezna vlada kontrolira nacionalne prihode i rashode kako bi osiguravala da budu uravnoteženi, kao što i održava sustave obrazovanja, obuke i istraživanja koji poduzećima osiguravaju radnu snagu, vještine i znanstvene inovacije.

Savezni ured za kartele i Središnja banka nisu jedini koji osiguravaju poštnu tržišnu utakmicu. Jedna od najvažniji njemačkih institucija je i Savezni ustavni sud. Sve tri institucije nisu podložne političkom utjecaju Parlamenta i Vlade. Ni jedna od tih institucija nema sjedište u Berlinu. Savezni ured za kartele ima sjedište u Bonnu, Središnja banka je u Frankfurtu, a Ustavni sud u Karlsruheu. Postoji vrlo široki politički konsenzus za disperziju nacionalnih institucija u Saveznoj Republici Njemačkoj (Šarić, Ros, 2019: 150).

Baden-Württemberg (alemanski: Baade-Wiirdebäärg) je savezna pokrajina u jugozapadnom dijelu Savezne Republike Njemačke. Glavni grad ove pokrajine je Stuttgart. Vlast je u poslijeratnom razdoblju držao CDU, uz kratke prekide, političku vlast u pokrajini do danas obnašaju konzervativci A.nMerkel (<https://www.cdu-bw.de/3.12.2019>). Baden-Württemberg je središte automobilske industrije (Daimler AG, Porsche, Robert Bosch, Mercedes-Benz) sa sjedištima u Stuttgartu, Sindelfingenu, Neckarsulmu, Mannheimu, Rastattu, Gaggenauu i Ulmu. Podatci o BDP-u za saveznu zemlju Baden Wurttemberg zabilježeni su u iznosu od 500.790 milijardi EUR u 2020. To je stanoviti pad u odnosu na prethodni broj od 522.586 milijardi EUR za 2019. godinu (<https://www.ceicdata.com/en/germany/esa-2010-gdp-by-region/gdp-baden-wurttemberg.8.5.2021>.)

2. SWOT analiza Savezne zemlje Baden-Württemberg

Svoje idejno i jezično porijeklo SWOT analiza vuče iz američkog podneblja: radi se o instrumentu strateškoga planiranja koji se sastoji od analize snage (engl. strengths), slabosti (engl. weaknesses), prilika (engl. chances) i prijetnji (engl. threats), a upotrebljava se za pozicioniranje i razvoj strategije tvrtke ili organizacije (Šarić, Šprem, 2017:3). U ovom radu će SWOT analiza biti primijenjena na cijelu Saveznu zemlju, stoga će se u obzir uzeti

mnoga gledišta. Uzimajući u obzir sve strateške čimbenike Savezne Pokrajine Baden-Württemberg za potrebe swot analize, analizirat će se samo najvažniji segmenti i to: geoprometni položaj, prirodni resursi, komunalna i prometna infrastruktura, kao i društveno-gospodarske aktivnosti.

Prema broju stanovnika, nešto preko 11,07 milijuna stanovnika (Statistički ured Europskih zajednica 23.12.2019) i svojoj površini (35.751,46 km²), Savezna Pokrajina Baden-Württemberg nalazi se na trećem mjestu Njemačkih Saveznih Njemačkih Pokrajina, s gustoćom naseljenosti od 308 stanovnika po km². Najveći i glavni grad je **Stuttgart**. Tržište rada u Baden-Württembergu i dalje je stabilno unatoč COVID-19 krizi. Stopa nezaposlenosti lagano je pala u travnju 2021. godine na 4,2 posto. Stopa nezaposlenosti mladih pala je na 3,1 posto. (<https://www.baden-wuerttemberg.de/de/bw-gestalten/themen-a-z/themenseite-wirtschaft/> 8.5.2021)

Tablica 1: SWOT analiza: geoprometni položaj, prirodni resursi i prometna infrastruktura

Snage	Slabosti
- 7 parkova prirode zauzimaju jednu trećinu ukupne površine pokrajine	- neiskorišten potencijal obnovljivih izvora energije (vjetra, sunca i vode)
- pokrivenost autoputevima (posebno u smjeru sjever-zapad)	- slabija izgrađenost autoputeva u smjeru sjever-istok (posebno u sjevernom dijelu savezne zemlje, gdje onda regionalne prometnice preuzimaju promet)
- željeznički promet – relativno dobra razvijenost i rasprostranjenost željezničkih pruga, 2017. g. je Savezna Zemlja uložila 2,4 milijarde eura u izgradnju željezničke infrastrukture (više nego sve ostale savezne zemlje zajedno)	- vrlo česti prometni zastoji na autoputevima u blizini velikih gradova (nerijetko su zastoji preko 25 km i izvan sezone godišnjih odmora)
- zračni promet – 4 zračne luke za prijevoz putnika (zračna luka u Stuttgartu 6. po veličini u Saveznoj Republici Njemačkoj)	- u usporedbi s ostalim saveznim zemljama u Saveznoj Republici Njemačkoj, Baden – Württemberg ima najmanje korištenje i izgrađenost vjetroelektrana
- rijeka Rajna koja protječe je vrlo plovna i njome je Baden – Württemberg povezan s jednim od glavnih riječnih tokova, ne samo Savezne Republike Njemačke nego i svijeta	- smanjenje broja poljoprivrednih gospodarstava, te povećavanje površine koju ona obrađuju

- mnogobrojne vjetroelektrane (2015. ukupno 515 vjetroelektrana), nakon 2015. g. započela dodatna izgradnja novih	- nepovoljniji klimatski uvjeti u višim predjelima
- najveća hidroelektrana u Njemačkoj (Iffezheim)	- velike klimatske razlike temperature, razlike u količini padalina

- dvije nuklearne elektrane	- postojanje nuklearnih elektrana predstavlja opasnost za stanovništvo i okoliš
- razvijenost sustava nadzora zaštite okoliša, ulaganje u obnovljive izvore energije	- većina štete na poljoprivrednim gospodarstvima posljedica je tuče (2018.g. iznosila je oko 50 milijuna eura).
Prilike	Prijetnje
- izgradnja dodatnih nasipa i hidroelektrana	- daljnji porast prosječne temperature kao posljedice globalnoga zagrijavanja (porast od 9 stupnjeva Celzijevih u zadnjih 100 godina)
- izgradnja autoputeva kako bi se promet preusmjerio s regionalnih prometnica i maknuo iz naseljenih mjesta	- porast vodostaja rijeka u zimskim mjesecima, a sušnih razdoblja tijekom ljeta
- daljnja izgradnja vjetroelektrana	- prekid rada hidroelektrana
- poticanje ekološki prihvatljivoga načina putovanja (subvencije za e-vozila, izgradnja biciklističkih staza)	- prekid riječnoga prometa tijekom ljeta zbog niskoga vodostaja
- izgradnja novih željezničkih prometnica (posebno u dijelovima Savezne Zemlje gdje je mreža slabije razvijena)	- porast učestalosti pojavljivanja vremenskih nepogoda (posebno štetne za poljoprivredna gospodarstva)
- razvijanje zračnih luka i njihove prometne povezanosti	-

Izvor: izrada autora prema: <https://www.baden-wuerttemberg.de/de/startseite/> 22.1.2020.

Tablica 2: SWOT analiza – društvene djelatnosti i stanovništvo

Snage	Slabosti
- ukupno postoji 9 sveučilišta, 6 pedagoških škola (koje imaju rang sveučilišta), privatno sveučilište Zeppelin te 73 državne i privatne visoke škole -	
- Karlsruhe – središte informacijskih i komunikacijskih tehnologija, devet visokih škola, sjedište Ustavnog suda	- mnogobrojni dijalekti – ponekad otežana komunikacija među stanovništvom različitih dijelova Savezne Zemlje
- Heidelberg i Ulm – poznati sveučilišni gradovi	
- niska stopa nezaposlenosti (3,3 % u siječnju 2019. g.)	

<p>- školski sustav je načelno isti kao i u cijeloj Saveznoj Republici Njemačkoj. Nakon osnovne škole postoji mogućnost odabira četiri vrste škola – dvije vrste realke (Realschule i Werkrealschule), gimnazija i zajedničke škole</p>	
---	--

(Gemeinschaftsschule) koja je specifična po tome da se djeca i mladež zajednički podučavaju (ne odvajaju se po dobi kao u ostalim školama)	
- politički je Savezna Zemlja građanski – konzervativna, većinu tvore Kršćanska demokratska unija (CDU) i slobodni demokrati i Demokratska narodna stranka (FDP/DVP)	
- 3 grada se nalaze na popisu svjetske baštine UNESCO-a	
- postojanje još jedne specifične vrste škole koja je jedinstvena u cijeloj Njemačkoj, šestogodišnja ekonomska gimnazija (Wirtschaftsgymnasium)	
- vrlo malen broj onih koji nakon upisane završe studijske programe	
- postojanje Pop-akademije – jedinstvena u cijeloj Saveznoj Republici Njemačkoj	
- renomirana Filmska akademija u Ludwigsburgu	
Prilike	Prijetnje
- unapređenje umreženosti visokoškolskih institucija (povećanje mobilnosti)	- rastući troškovi života i stanovanja (posebno izraženo u velikim gradovima)
	- porast broja stanovništva koji ne izražavaju pripadnost niti jednoj vjeri ili čak porast broja stanovništva koji se deklariraju kao pripadnici muslimanske vjere (trend izražen u cijeloj Saveznoj Republici Njemačkoj)
	- porast broja izbjeglica i azilanata (iako je trend u posljednje vrijeme smanjen)

Izvor: izrada autora prema: <https://www.baden-wuerttemberg.de/de/startseite/> 22.1.2020.

Tablica 3: SWOT analiza – gospodarstvo

Snage	Slabosti
- jedna od gospodarski najjačih i najkonkurentnijih regija Europe	- izvoz uglavnom u ostale zemlje EU, jaka ovisnost o kretanjima u eurozoni
- Stuttgart – glavni grad Savezne Zemlje, središte automobilske industrije (Daimler, Porsche, Bosch)	- velike klimatske razlike – temperature, razlike u količini padalina
- izraženo snažno ratarstvo, intenzivan uzgoj voća i vinogradarstvo	- smanjenje broja poljoprivrednih gospodarstava, te povećavanje površine koju ona obrađuju
- automobilska industrija (Daimler AG, Porsche, Robert Bosch GmbH, Audi, Smart, Iveco Magirus, ZF Friedrichshafen, LuK)	- nepovoljni klimatski uvjeti u višim predjelima
- proizvodnja satova (Junghans, Kienzle)	
- tekstilna industrija (Hugo Boss, Trigema, Steiff)	
- jedna od najinovativnijih industrijskih regija Europske unije (izdatci za razvoj i istraživanje iznose 4,2 % BDP-a (bruto domaći proizvod), što je najviši iznos unutar EU)	
- BDP vrlo visok (jedan od najviših unutar EU)	
- nakon Hamburga i Bavarske, treći prema kupovnoj moći stanovništva	
- visoka stopa izvoza (43 %), daleko iznad prosjeka ostalih saveznih zemalja, tj. Savezne Republike Njemačke (33 %)	
- u Walldorfu je sjedište najveće europske softverske tvrtke SAP (VirtualBox, TeamSpeak, TeamViewer)	
- rafinerija mineralnih ulja Oberrhein u Karlsruheu je druga najveća rafinerija mineralnih ulja u Saveznoj Republici Njemačkoj	

- strojarska proizvodnja	
- razvijena ideja održivoga razvoja, izraženo usklađivanje ekonomije, ekologije i socijalne pravednosti	
- najveći broj prijavljenih patenata u odnosu na sve ostale savezne zemlje, snažno ulaganje u inovacije i razvoj	
Prilike	Prijetnje
- jačanje tržišnoga gospodarstva	- moguće povećanje javnoga duga koji je kao trend prisutan u skoro svim saveznim zemljama
- poticanje zapošljavanja kako u poljoprivrednom tako i u gospodarskom sektoru (smanjenje broja nezaposlenih – trend koji je vidljiv i u veljači 2020. godine)	- gospodarska nejednakost gospodarski velikih seoskih regija u zemlji
- zapošljavanje visokoobrazovanih	
- poticanje izvoza u ostale zemlje članice EU i zemlje koje nisu u EU	
- poticanje tvrtki na inovativnost	
- dodatno ulaganje u turističku ponudu	
- jačanje mjera za prihvatljiv zbrinjavanje otpada	
- poticanje energetski izgradnje učinkovitih objekata	
- jačanje konkurentnosti.	

Izvor: izrada autora prema: <https://www.baden-wuerttemberg.de/de/startseite/> 22.1.202

3. Zaključak

Savezna Zemlja Baden – Württemberg je među vodećim zemljama u Saveznoj Republici Njemačkoj. Poticanje i korištenje obnovljivih izvora energije je prilično izraženo i može se reći kako su ta Savezna Zemlja, njezino gospodarstvo i stanovništvo ekološki osviješteno. Gospodarski je Baden – Württemberg vrlo snažan, razvijena je industrija, izražen je izvoz dobara i vrlo je razvijena inovativnost. Savezna Zemlja potiče razvoj srednjega poduzetništva. U Baden – Württembergu je vrlo razgranat školski i visokoškolski sustav, s pojedinim specifičnostima u odnosu na ostale savezne zemlje. Automobilska industrija predstavlja snažnu gospodarsku granu, ne samo proizvodnjom vozila nego i pratećom proizvodnjom automobilskih dijelova. Nezaposlenost je vrlo niska, postoji određeni manjak stručne radne snage. Nedovoljno se koriste obnovljivi izvori energije. Vidljivi je jaz između stanovništva u gradovima i na selima. Gospodarstvo je uglavnom orijentirano na zemlje EU te je izgledno da će pokrajina uložiti sredstva i znanja kako bi povećala izvoz i u zemlje izvan EU, kako bi Baden – Württemberg postao neovisniji o gospodarskim kretanjima unutar EU zone. Klimatske promjene nisu zaobišle niti Baden-Württemberg te su se pojavili izazovi s kojima se Savezna Zemlja mora nositi. Prometna infrastruktura zahtijeva ulaganja kako bi se protok ljudi i roba poboljšao i kako bi se trenutačni nedostaci smanjili. Bez obzira na sve jakosti, slabosti, prilike i prijetnje koje su uočene u analizi Baden-Württemberga, riječ je o gospodarski jakoj saveznoj zemlji (treća po kupovnoj snazi nakon Hamburga i Bavarske), gdje je vidljiva socijalna i gospodarska stabilnost stanovništva.

Literatura

1. Lever P.; (2018) Kako Berlin vlada Europom, Profil.
2. Šarić M., Rosi B.(2019), : Comparison of Corporate Culture in Croatia and Germany, Journal of Business and Economic Development, 4(4): 149-154.
3. Šarić M, Šprem B. (2017) : SWOT i PEST analiza Savezne Države Bavarske. Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu [Internet]. 2017 [pristupljeno 07.01.2020.];8(1):89-99. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/182991>.
4. https://www.ifo.de/en/publications?search_api_fulltext=&sort_by=maxdate_agr&f%5B0%5D=inhaltstyp%3Averoeffentlichung.22-9.2019.
5. <https://www.baden-wuerttemberg.de/de/startseite/22.1.2020>.
6. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro_hr. 2.11.2019.
7. https://www.keepeek.com//Digital-Asset-Management/oecd/economics/oecd-economic-surveys-germany-2020_deb71f27-en#page115.1.2020.

8. <https://www.cdu-bw.de/3.12.2019>.
9. <https://www.baden-wuerttemberg.de/de/bw-gestalten/themen-a-z/themenseite-wirtschaft/.8.5.2021>.
10. <https://www.ceicdata.com/en/germany/esa-2010-gdp-by-region/gdp-baden-wuerttemberg-.8.5.2021>.
11. Statistički ured Europskih zajednica 23.12.2019.